

Tréfát nem ismerő beton(ke)verés

Schiffer Andrásnak az SZDSZ-t agyagba döngölő írását két forrásból olvastam. Előbb a nyomtatott lapból /ÉS 2007.01.05-i szám: *Párt a betonban!*/, utóbb a Nemzeti Hírhálón, e-mailben szétküldve. A mű használt, s használták. Pedig, ha használni nem mindig lehet, azért ártani nem kéne. A túlfűtött dolgozat tartalmában, stílusában pont megfelelt a parlamentáris demokráciát szétzilálók szájaízének. Lehet más politika? Így, aligha. A szerző - sok nívós elvi és jogi okfejtése mellett - engesztelhetetlen göggel, igazságosztó kívülállóként szólja le a pragmatikus liberális politikusokat. Kicsit úgy, ahogy egy eunuch beszél túláradó szenvedéllyel a testi szerelemről. Nem tetszik Schiffer pártos, betonbaverő, kioktató fennhéjázása, de nincs közöm hozzá.

Írását más szempontból nem hagyhatom szó nélkül. Cikke döntő érvként, részrehajlóan, tuti bizonyítékként a rendvédelem hibáival, baklövéseivel operál. (Voltak, vannak – sajnos, annak ellenére, hogy ugyanez a rendőrség megvédte az ország demokratikus rendjét. Csóllátás csak a hibákat kipécézni.) Mégis, Schiffer sajtóízüen, korrekt verifikáció nélkül sorolja kifogásait a rendőrség őszi fellépésével szemben. Alig van mondanivalója az alkotmányos intézmények elleni zavargások, mint okok tekintetében. Ellenben krokodilkönnyeket ejt „a karhatalmi agresszió áldozatai” láttán. Még a parlamenti mentelmi jogot is szembeállítja a tömegoszlatással, mintha bármi köze lenne e kettőnek egymáshoz. Jó jogász ilyet legfeljebb kínjában, alperesként vagy védőként a tárgyalóteremben tesz. Ez más terep. Egyetlen iránytű vezérli a szerzőt: az emberi jogok ürügyén deresre húzni boldog-boldogtalant. Ám ebben is önellentmondónak, következetlennek bizonyul.

Schiffer kollégának baja támadt az őszi eseményekre reagáló közéleti humorral is. Ez - s a vele hasonszórúek fundamentalista üzenetése, lekicsinylése - késztet hozzászólásra. Előbb kiadad(t) azon, hogy Kuncze Gábor mert „tréfálkozni” – így idézőjelben! - Révész Máriusz képviselő sérülésén (annyi történt, hogy a nyilvánosságot jól kiélvező, kötésekbe bugyolált honatyát „Mártírúszként” aposztrofálta Kuncze). Majd félreérthetetlen célzással ezt írta Schiffer: *„a hatás nem maradt el: az elkövetkező napokban udvari humoristák és csokornyakkendős véleményvezérek felváltva gúnyolódtak a kilőtt szemű tüntetőn és Révész Máriúszon. Ez a vég. Ennél nincsen lejjebb.”*

Schiffer András a vonósnegyesbeli minket, és pluszban közelebből engemet vett célba erkölcsi-ízlésbeli elparentálásával. Mi volnánk az udvari humoristák, akiknek a jobboldal által fogcsikorgatva támadott műsora megszűnt, annyira kormánypárti volt. Lehetne, ha volna értelme tényszerűen ismét helyretenni a kinyilatkoztatás tárgyi tévedéseit, de minek, hiszen itt nem kifogásolható tényekkel, hanem rosszindulatú előítéletességgel állunk szemben. Hivatkozhatnánk arra, hogy a Schiffer által átvett hír - a tévében elhangzottakat megcinkelve - a fidesz.hu-ról röppent szét a világba, s érkezett rá tucatnyi anyázás, fenyegetés, virtuális akasztófa is. De itt most mégsem ez számít, hanem a fiatal jogász műveltségi rése és szakmai bakija.

Nem kell, hogy mindenkinek legyen humorérzéke. Nem baj, ha annak helyén epeömlés van. Ám két dolgot ilyenkor is illik tudni, akceptálni. Egyrészt, hogy a humor görbe tükröt tart elénk, lényegéből eredően túlzóan szemléltet. „Gúnyolódása” nem hibája, se nem szégyene, hanem a természete. Amíg világ a világ, nevetni szoktunk és fogunk más hülyeségén, baján, fonák helyzetén, és főleg azon, ha valaki meg is érdemelte, amit kapott. Elég, ha a sutka fele igaz, a másik felét a helyzet komikuma teszi hozzá. Ezért van az, hogy gyakran semmi nem tud olyan kifejező lenni, mint a (pesti) vicc. A humorral megszólaló nem okvetlenül azonosul a baj előidézőjével, de nem is dolga a kezét tördelve részvétet színlelni. És nincs az moralista, aki megszabhatná, hogy mit szabad Jupiternek avagy a kisökörnek. Legfeljebb nem nézi, aki elítéli a neki pártosan ellenszenves tréfálkozást. De hogy megszabhatná a humor tartalmát, témáit, határait? Mint a régi jó átkosban?

Az nem megy, hogy habár csöpög az emberi jogoktól Schiffer dolgozata, de az egyik legfőbb emberi jogot, a véleménynyilvánítás szabadságát elvitatná bárkitől, vagy más pártos irányba terelné a maga ízlése és erkölcsi-politikai opciója szerint. Dühös kis ízlésbeli cenzort látok a szabadságra hivatkozó sorok mögött, ami azért baj, mert ha ezt Schiffer megteheti, megtennék majd mások is, kevésbé fennkölt célok és érdekek szolgálatában.

Hagyják meg nekünk a képtelenség derűs kicikizését – még a végső esetre nézve is. Záró példa: két rosszkedvű közíró beszélget. -Hallottad, hogy X,Y kollégát nem hétfőn, hanem kedden temetik? –Miért, tán jobban van?!

Mindig van lejjebb, és nincs itt a vég!

Kolláth György alkotmányjogász